

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj: Ötöt-határú pitezetért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt több írásbeli hirdetések, alk. szerint a legolcsóbb árért. Bélyegdíj: minden beiratásért külön 30 kr. Nyit-ter-én megjelölt közlemény 6-hatásos sorra 15 kr. Név- vagy bérmentesül beküldött hirdetések nem vételnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve: Egy évre 10 ft — kr. 1/2 évre 2 ft 50 kr. Fél évre 6 —. Égész szám 10 —. Előfizetési pénz minden közzel: Főpénz. Vacsza-ház földszint. A szerkesztőségbe bérmentve küldendő. Előfizethető helyben: Telegráf K. Lajos Könyvtár-épületében a szerkesztőségben. — Egyébként a postahivatalok útján.

A függetlenségi párt.

Meg van tehát keresztelve a gyermek, mely a simulás s a hajlongás s korszakában oly nehéz vajudások közt jött a politikai világra. Legyen üdvözölve születésének hajnalán! Zilált pártviszonyaink régen szükségelnek oly ellenzéki pártot, melynek a magja kebelében a különböző pártárványokat a közös cél elérésére.

Ki volna az, aki valóban akarván az ellenzéki elvek diadalát, ne üdvözölne az egyesítési törekvést? — Személyi és apró kicsinyes tekintetek távol tarthatnak még ettől valakit, de a közügy jól megdöntött érdeke ennek pártolására készlet minden hazafit.

Az eddigi közjogi ellenzék vállalta magára az egyesítés nagy munkájának végrehajtását; az a cél, hogy az országban csak két párt (s netizenhárom) legyen; egyik a mely fen akarja tartani a köztudós kiegészítést, a másik, mely Magyarország önállóságának és függetlenségének kivívását tartja szem előtt. Ezért volt nagy szükség arra, hogy az ellenzéki árványokat — állami önállóságunk és függetlenségünk pártjává — tömörüljenek.

Szombaton már értekezlet tartott e tárgybán vidéki elvtársak jelenlétében a képviselőház közjogi ellenzéké; vasárnap este, mint tegnap táviratunk jelezte, szintén tanácskozás volt ez ügyben, mely már szélesebb körre terjedt ki. Itt határozottat véglegesen a párt címe felett, s a többség a „Független párt” nevezet fogadta el.

A függetlenségi párt ideiglenes központi bizottsága az e pártból tartozó országgyűlési képviselőköt áll. Helyisége Budapest, múzeum-utca 8-dik szám alatt.

Jóki Mórhoz, mint tegnapi vezércikkünkben is említettük, a vidékről (Szeged) küldötté ment, hogy az egyesül. ellenzék gyűlésére menjen el. Ez alkalommal, mint értesültünk, Jóki a küldöttéknek megígérte, hogy ha az általános szavazati jog kitöröltesik az egyesült ellenzék, most már „Függetlenségi párt” programjából, akkor ő is kész azt aláírni. Miután ama kérdés nyitott tettetett, Jóki a szer, hogy váltás be ígérte. A magyar nemzet legelső irójához illő is, hogy azon táborban küzdjön a hazáért, a melyik határozott célú töztöt ki magának.

„Függetlenségi párt” nevezetben állapítjuk meg.

3. A pártnak országos szervezetét elutasíthatlan kötelességünké ismervén, pártunk országos szervezetének az ügyeinek vezetésére Budapesten az ország szívében állandóan felügyelő — országos pártbizottság alakítását határoztuk ki.

Egyesrű, de világos és könnyen érthető e programm. A ki ez ebben foglalt elveket magának ismeri, az sorakozzon e párthoz, hogy együtt működjenek azok, kik e haza önállóságát és függetlenségét ki akarják vivni.

Nyuljon minden magyar polgár önkébe; gondolkozzék, helyesli-e, hogy Magyarország önálló s független legyen? Helyesli-e, hogy sorakozzanak egy zászló alá azok, a kik e nemes célért lelkesülnek? Ha igen: akkor teljesítse mindenki kötelességét, s csatlakozzék a függetlenségi párthoz lelkesedéssel.

Ha nem helyesli ennek elveit: akkor tessék e párt ellenségeivel egy-sülni, azokkal, kik a mindenünket elnyelő közösügyet továbbra is fen akarják tartani. Lépünk a küzdelem terére nyilvan, férfiasan: határozza el magát minden polgár, hogy a két párt közül melyik elveit valja, s csatlakozzék ahhoz.

Igy annak is vége lesz, hogy tizenhárom párt predikáljon az országban. A képviselő pártállásának ziláltságával szemben a polgárok határozottsága kívánatik. Ne a személyt nézzük azért, hanem az elvet. Hadd hazozzanak némely képviselők. Ne követsek őket a választók e téren. Egyetértés — legyen jelszavunk. S a haza fényre derül!

A „DEBRECZEN” tárczája.

Valahányszor rajtunk az ég Sulyos csapása volt: Magyar fajunk önbüncért, Tetteitért lakolt. Marakodott ebek gyanánt A hitvány konczokon; És megrohant, és kardra hányt Rokont a bős rokon. És itten még nem volt határ, Leszállt a Nemezis, S jött vele a mongol, tatár, Török . . . a német is. És hoztak ezer nyomort, — Jó, hogy lerázhatták; Most, bár sirat sok gyász romot, Remél szegény hazánk. Fiaiban, bennünk veti Legszébb reményeit; Ne hagyjuk el hű gyermekit, S az isten megsejti.

Erdély országos képviselői május 17-kén fejezték be a királyhágóntuluni muni-

ciplomok területi kikérletére vonatkozó albizottsági jelentés tárgyalását. E szerint Kolozs-Tordamegye elfogadott az albizottság javaslata. Belső-Szolnok Dobokamegyére vonatkozólag, Dobokamegye megkérdendő lesz, akar-e önálló törvényhatóság maradni? Régen meggyere néve Beszterce és Naszód megkérdendők, minő egyesítést kívánnak? Udvarhely, Csíkszék egyetese elfogadatik. Háromszék az albizottság véleménye szerint önálló megye lesz. Fogarasvidékre határozott megállapodás nem jött létre. A Királyföld felosztása tárgyában többen szólván, Szapary belügyminiszter kifejté, hogy a Királyföld egy főhatóság alatt nem maradhat, kettőnek vagy többsék felvétele még kevésbé volna czélzerű. Szerinte az albizottság helyesen jart el; a beosztás iránt hajlandó a szász municipiumokat megkérdeni, de az ügyszintet csak a nemzeti vagyona néve. Végül közönetet mondott az értekezletnek, melynek munkálatairól jelentés készítésére Lukács Béla, a jelentés hitelteltesére az albizottságot kérte fel.

Ausztria. Az Erzsébetváspálya igazgatóságához érkezett — sürgönyök szerint —

Seekirchen-nél, Salzburg közelében elemi károsítások miatt a közlekedés a szállítványokra bizonytalan időre megszüntetett. Személy-vonat azonban olyformán, hogy az utasok a megrogát helyeken kiszállanak és más kocskára ülnek, folyton forgalomban tartatnak.

József főherczeg dr. Rómer Flóriát választotta főnökévé.

— József főherczeg dr. Rómer Flóriát választotta főnökévé. — József főherczeg dr. Rómer Flóriát választotta főnökévé.

Az utósó kölesön.

(M. D.) Ösmertem én egy tekintélyes vagyonnal bíró ifjú embert, ki, midőn nevelését befejezést képezo utazásáról hazatért s birtokainak kezelését átveve, magasra emelt fejével hatalmas torokhangon kezdte hirdetni jóbarátai köreiből, hogy most fogjuk csak látni azt, amit soha szem láttak: egy világlátott ember mintagazdálkodását!

Hollandia és Anglián kívül egyeből sem tudok beszélni s állít, hogy mindkettőnek elnyeit egyesíteni fogja azon eredményt, melyet gazdálkodása folytán fölmutatandó lesz. Gazdálkodási műveitét legeslegelőbbben is azzal kezette, hogy egy, birtokával szomszédos hasznavehetlen mocsáros vidéket, melynek volt tulajdonosa azért bukkott meg, mert kiadása volt ugyan igaz elég a birtokra, de jóvedelmeit soha sem látott belőle, — megvársárolt — hitelben.

A magyar nyelv érdekében.

Cekekemén a város nevé viselő lapban Fehér Péter derék tanár, kinek a jelzett lap vezetésétől visszalépett sajnáljuk, szép cikket közölt. Ennek tárgya azon indítvány bírálata, mi ott tettetett, hogy a népiszkolában a német nyelv tanítását. E szerénytelen indítvány ellen igen alapos indokkal érvel Fehér Péter. Mi jeles cikkeknek csak általános részét vesszük át közölőül a következőkben: 790. hetszázkilencven évre volt szüksége az idegen érdekek szolgálatára vállalkozott, az őriási nagylelkűség miatt — bizonyos tekintetben — saját orrán túllátni nem akaró magyar-nak, hogy belássa, miként a legvittebb, legkeresztényebb nemzet is csak nyelvében és nemzeti nyelvén terjesztett ismeretököt fakedő műveltség (modern nyelven: kultur p. o. kultur-nemzet stb.) birtokában élhet meg az őnségy föltétele alatt életét istenség dicső ége-alatt. „Mi lesz ebből” gondolja, egy némely ki-borotvált állu, két águ szakállas, égre törekvő köcsög, modern magyar gavalér? Ne tessék semmit idegkedni, mert ezáltal nem bosszant a majnoskodásról, nem a divat esernyője vagy napernyője alá menekülő és onnan hadonászó megünyaszködásról, akarám mondani, fölfelé törekvéséről fogok unalmaskodni, hanem egy végtelen könyvnyújtásról és a Bécs városi által befolyásolt magyar fővárosban it-ott még stb. szent törekvéseit, mert a 19-dik század

Ezek a sürgőforgó urak abban hasonlítot-

tak egymáshoz, hogy mindannyian örökre szaladgáltak föl s alá, mindenkinek olyan fontosnak arca volt, hogy azt lehetett volna ráia gondolni, miszerint legalább is esőt és szelet tud teremteni, és mégis egyik sem tett egész nap egyebet, minthogy szüntelenül czél nélkül szaladgált fel s alá. Egyedül különbség köztök abban állott, hogy az egyiket főországigazgatónak, a másikat aljóságigazgatónak, a harmadikat segéd kulcsárnak, a negyediket ellenörnek, az ötödikét beemörnek, a hatodikát kímélőnek, a hetediket, nyolcadikat és az ég tudja hanyadikat ennek és annak tisztelték az alattvaló jámbor emberek.

Ezeknek a sok „ennek és annak” havi fizetése természetesen sok ezer fra rugott. A jóság jövedelme ezt a költségetvetet nem futotta ki; hanem, seba! — nem is ur, aki nem adós, az adósság jele, hogy van hitelünk; — ergo: kérjünk kölcsönt Aron szomzédolt, majd megfizetjük, ha ez a sok al és fő k i-b-e m é r ő ur azt jelenti, hogy szinültig tele vannak a magtárak.

Hanem még az a kölcsön sem volt ám elég; a birkáknak télen át nem volt elég takarmányuk; holmi száraz kórkort hánytak elő-jük, hogy ne mondassák, mintha erőnek ere-jével éhen döglészenék őket; hanem a birkák ez ügyes diplomatai fogásra nem hajtottak semmit s beszámoltak egymás után — a b ö r ü k k el.

Bizony jó, hogy van bőr; — eladjuk! csinálunk belőle pénzt. Azonban még a szalmát is eladjuk meljé, így majd több pénzünk lesz. Hát aztán a fölvetéssel mivel javítjuk, ha se szalma, se trágya? Ejj! hadd várjon, míg boldogabb idők jönnek, — hisz a türelmet rószát terem!

Igen — a türelmet! — hanem a föld, az csak léhával kedveskedik buza helyett, ha trágya helyett közmondásokkal javítjuk. Tehát végre is: a jubok után következtek a szántóföldek; — ok is felmondák a szolgálatot; — nem volt jövedelem annyi sem a miből az adósságok kamatait fizetni lehetett volna.

Fizetni pedig kellett a kamatokat, s hogy ez lehetségesé váljék, újabb kölcsönt kellett felvenni. „Hóhó, barátom! te ugyancsak gőzerővel urasodol meg felé, — mondók a többiek. — Hanyadik kölcsön is az, a melyet most fel-akarsz venni? — Hanyadik? Először számítsa nem tudom; hanem hát utról számítsa, az első. Konyham szöve: az az utósó kölcsön; több kölcsönt már igazán nincs szándokomban felvenni.

Eddig volt szándokod adósságot csinálni? Nem, hanem kénytelen voltam azt tenni, mert sokkal több volt kiadásom, mintsem jövedelmem. De hát ezután megfordítva lesz? Anok a sok „ez s az” urnak a fizetése; a csinált adósságok egyre növekedelméből; holott, mi-után a kiált talaj jövedelméből; holott, mi-után kamatok címzém még nem kellett annyit fizetni, a kövér földektől természetből nem lehetett fedezni a kiadásokat? — — — Szegény Magyarország! Te is azzal kezdted önálló gazdálkodásodat, hogy egyességed mentél, mely szép, kerek összegű adóssággal s nyolczszáz ezer katoná kintartásának kötelezett-ségével ajándékozott meg; aztán építettél költ-ségesebbnél költségesebb institutiókat; fogadtál egy legió „fő” és „al” urat; hogy költségtéved-sedet előlthásd, nemcsak nyírtad, hanem nyírtad is türelmes adóztetődet; a mi ki-gondolható adózteln, azt mind felhasznál-tad, hogy az adóztó termő földjéből zsirt fa-csarj, hanem viszont alig tétél valamit, hogy

az adóftetőnek új jövedelmi forrásokat nyis-

szott egy főigazgató (Lónyai gr. ó ex) ki azt mondta, hogy az az ur kinek adóssága van s vettdl kölcsönt, jött egy másik „fő”, ur, ez is a kölcsönbe látta a menekülést. . . . És most a harmadik? Ez is kölcsönt kér s pedig — az utósó kölcsönt.

A magyar delegáció.

A magyar delegáció máj. 17-ikei ülésében elnököt (Gorove István. A közös kormányt Andrassy Gy. gr., Holzgethán Lajos br, Kuhn Ferenc, Zóld altengernagy, Benedek S. Mérey S. és Zerdehalyi Ince képviselték.

A jegyzőkönyv hiteltelése után elnök tudatja, hogy Mirazovics Mátys biz. t. az ülésben nem vehet részt, helyére Brics Ignác póttágot szölyta fel.

A birodalmi tanács bekielte a közös hadügy, pénzügyminiszerium és a közös főszász költésgeinek előirányzata vonatkozólag f. hó 13-án tartott ülésének jegyzőkönyvét; továbbá a vámpjördek előirányzata, a hadi, tengerészeti költésgekre és a zászámadókora vonatkozó határozatát. Ki fognak nyomtatni.

Id. Szegény-Marich László beadja a pénzügyi albizottság jelentését a közös pénzügyminiszerium és a magyar-osztrak monarchia 1871-iki háztartásáról szöly zászámadás végleges jóváhagyására végett betervezett jelentése iránt; továbbá az államháztartás 1870-iki, a hadsereg 1871-iki, végre a hadügyminiszerium részére az 1871-iki szükséglet 19. címében keletkezett rendes kiadásokról szöly zászámadásról a bizottság jelentését. Kinyomatnak.

Napirend: a közös pénzügyminiszerium költésgeitese, melyet elfogadásra ajánl Pri-le s z y Táde. Közöpti vezetésre megszavaztatott — 110.076 ft, közöpti pénztára 26.502 ft, a közös pénzügyminiszerium számszölyája rész-ze 31.500 ft, nyugdíjakra 300.000 ft, ka-tonák özevevények és árvidnak 1.208.100 ft, tengerészeti nyugdíjakra 36.000 ft, a katonai és tengerészeti számszölyája nyugdíjaira 127.000 ft, a közös pénzügyminiszerium nyugdíjaira 3.600 ft, a közös főszász költésgei.

A fösász költésgei szükségleteire megszavaz-tatott 126.755 ft, továbbá a határánjövövedék címze alatt 14.000.000 ft vétetett föl föd-zevények. Ezután a pénzügyi bizottság jelentése tárgyalatott az 1872. évi közös zászámadás tárgyában. A bizottság megadja a tulkiadásokra néve a felmentést.

Olvasattak a pénzügyi biz. határozati ja-vaslata; utasították a közös legfőbb számszék, hogy minden évi zászámadásössze az év folytán beszerzett ingóságoknak föszegekben való kiuntatását jelentéséhez csatolja. A többség nem fogadja el. Következik a tengerészeti bizottság jelen-tése a zászókora, intézetekre vonatkozó költés-gekről. Elfogadtatik. A tengerészeti sajtó jövedelme 84.000 ft-al tudomásul vétetik.

Zsedényi Ele me helyesli, hogy a hajhad vezéréi mindig több pótpótközést kö-vetelnek s jelenben a „Tegethoff”-féle hajóra előirányzott 282.000 ftot eltöröndökök völi. Szavazásokról nem levő mellette 31 tag, függö-ben hagyatik s a jövő ülésen újra szavazás alá kerül.

közepe óta a magyar királyok és a magyar állam-kormány hivatalos nyelve: a magyar! Ha a társalmi élet felsőbb rétegeinek, a nagypárvak, kereskedésnek, forgalomnak, közlekedés-nék Budapesten és a magyar állam több vidé-ken még ma sem első rangú nyelve: a ma-gyar, — ennek a százasod örökölt bajokon s magyarelles politikai áramlatokon kívül nem utósó oka azon elfogultság vagy méltelyozó tan, mely azt akarja vagy azt látszik tanítani, hogy „Magyarország műveltség (kultur = kultúra) a német nyelv egyenjóságúsága söt túluralma nélkül még csak nem is képzeltető.” Jaj volna nekünk, szegény magyar nemzetnek, ha efféle maszlagos tan egyetemes elfogadásban része-sülne, mert ez esetben Magyarország lehetne kulturland, de nem lenne több magyar nem-zet Magyarországban; ez esetben a részörös amerikai bennszölyelt elmondhatók a spanyol hittérítőknek, hogy ha a menyországban spanyol is lesznek, akkor nem kell nekünk a meny-ország; azaz, ha mi magyarok művelt nem-zetté csak nyelvünk, nemzetiségünk árán lehet-tünk, akkor mi soha sem akarunk kultúrland lenni, vagyis helyi értelemben: ha mi kecske-méteikül csak egy lehetünk művel, szép vá-róssá, hogy egyuttal neméttis is legyünk; akkor mi inkább egéző végig mezőváros vagy éppor falu maradnánk. Szerencsére nem áll így gonoz-szúl a dolog: a magyar nyelv és műveltség története századok óta datáltatik és — hála a világszölyök, önfeldolgozó szellemeknek — ma már a fejlettség azon fokán áll, hogy még az elfogultak, a kishitűek, de söt ellenünk is az-ünednek minket barbár nemzetnek nevezni.

Boruzs József, jegyző.

— * E meleg hangon írt közlemény az országos ellenzék nagy gyűlésére készítetett, s az akkor tar-tott közebb alkalommal felolvastá a költő nemes-keblű barátja, Fehér Péter, kecskeméti tanár. A közlemény jó hatást keltett. Szék.

